

Aleph → Alma: Rozšířený terminologický crosswalk pro knihovníky

Tento dokument poskytuje ucelený přehled terminologických změn při přechodu z Alephu na Almu. Je určen pro knihovníky a pokrývá oblasti Fulfillment (výpůjčky), Resource Management (katalogizace a inventář), Acquisitions (akvizice), E-resources, Uživatelé a Analytika. U každého pojmu je uveden ekvivalent a stručná poznámka k dopadům na praxi.

A. Fulfillment (výpůjčky a služby čtenářům)

Aleph – termín	Alma – termín	Poznámka (dopad / kontext)
Circulation	Fulfillment	Zastřešující agenda výpůjček, rezervací, pokut a čtenářských služeb.
Circulation Desk	Circulation Desk	V Almě je „cirkulační pult“ svázán s konkrétní Library/Location a právy obsluhy.
Patron (čtenář)	User (patron)	Terminologie se sjednocuje na „User“. Identifikátory a pole jsou spravovány v uživatelském profilu.
Patron Status	User Group	Typ uživatele; používá se v pravidlech (Terms of Use) a v oprávněních.
Loan	Loan	Výpůjčka; v Almě řízena přes Terms of Use a Item policy.
Hold / Hold Request	Request (Hold/Patron Physical Request)	Požadavek uživatele – Alma sjednocuje typy požadavků do nadřazeného „Request“.
Recall	Recall	Ponecháno, ale chování je řízeno v Terms of Use.
Short Loan	Short Loan	Krátkodobé výpůjčky; nastavuje se přes Item policy a ToU.
Fine/Fee (Cash)	Fine/Fee	Pokuty a poplatky – mohou

		být importovány a agregovány podle pravidel.
Booking	Booking Request	Rezervace na časový slot u vybraných lokací/typů fondů.
Course Reserve	Course Reserve (leganto/alma)	Rezervy pro výuku – integrace s Leganto.
Item Status	Item Policy	V Almě „Item policy“ ovlivňuje půjčovatelnost, doby, obnovy atd.
Item Process Status	Process Type	Dočasné zpracování položek (oprava, bindery, na pultu, digitalizace...).
Sub-library + Collection	Library + Location	Model fondu: Library (852\$b) + Location (852\$c).
Reading Room	Reading Room Location	Speciální režim lokace s odlišnými ToU.

B. Resource Management (katalogizace a inventář)

Aleph – termín	Alma – termín	Poznámka (dopad / kontext)
Cataloging Module	Metadata Editor (MD Editor)	Editor bib/holdings/authority záznamů v prohlížeči.
Record number	MMS ID	Interní identifikátor záznamu v Almě.
BIB (xxx01)	Repository (Institution Zone / Network Zone)	Bibliografické záznamy v IZ/NZ; napojení na Community Zone.
Holdings (HOL)	Holdings (852...)	Držby jsou samostatné entity; 852 \$b Library, \$c Location.
Items (ITM)	Item	Exempláře s čárovým kódem, politikou a stavem.

STA / Management tag	Suppression / Publishing / Brief level	Značky pro publikování/suppress a úroveň záznamu.
LKR/Linking fields	Linking fields (77X/78X, portfolios, collections)	Propojování tištěných/elektronických entit.
Authority (AUT)	Authority records	Globální autority lze využít v IZ/NZ/CZ.
Z39.50 client/server	Z39.50 + SRU/SRW + Alma APIs	Import/export a indexační služby; doporučené SRU a API.

C. Acquisitions (akvizice a finance)

Aleph – termín	Alma – termín	Poznámka (dopad / kontext)
Order Units	Acquisitions Libraries	Organizační jednotky akvizic v Almě nahrazují Order Units.
Budget / Funds	Ledger / Summary Fund / Allocated Fund	Tříúrovňová hierarchie; objednávání a účtování na Allocated Funds.
Vendor	Vendor	Dodavatel; může mít role (Material supplier, Access provider, Licensor...).
Order Type S/O	Continuous / One-time (POL/PO)	„Standing/Serial“ ↔ Continuous; jednorázové ↔ One-time.
Order Loader (EOD)	Order Import (EOD) / PO Line loader	Import MARC s vloženými objednávkami.
Invoice	Invoice / Invoice Line	Faktury a položky faktur s kontrolami a schvalováním.
Local Order Status	PO Line Status	Workflow objednávek (In Review, Waiting for... aj.).
Encumbrance/Expenditure	Encumbrance /	Rezervace a čerpání

Expenditure /
Disencumbrance

prostředků z fondů.

D. Elektronické zdroje (ERM)

Aleph – termín	Alma – termín	Poznámka (dopad / kontext)
SFX link resolver	Community Zone (CKB) + e-collections/portfolios + Alma Link Resolver	Alma integruje znalostní bázi a link resolver.
Electronic collections (externí)	Electronic Collection (CZ/IZ) + Service + Portfolio	Hierarchie: kolekce → služba (Full Text/Selected) → portfolio.
Activation	Activation	Aktivace přístupu a nastavení proxy/coverage.
Local e-holdings	Local portfolios	Lokální portfolia mimo CZ.

E. Uživatelé

Aleph – termín	Alma – termín	Poznámka (dopad / kontext)
Patron (Z305...) struktura	User record (Core + Identifiers + Roles)	Uživatel s rolemi a skupinou; rozšířené identity a oprávnění.
Patron Group / Status	User Group	Určuje výpůjční podmínky a přístupy.
Global patron blocks	User Blocks / Notes	Blokace a poznámky s typy a expirací.
Cash transactions	Fines/Fees (User balance)	Evidence sankcí u uživatele.

F. Analytika a reporty

Aleph – termín	Alma – termín	Poznámka (dopad / kontext)
Aleph utilitní reporty	Alma Analytics (Oracle Analytics Server)	Předdefinované subject areas, sdílení reportů, plánování.

Circulation statistics	Fulfillment subject areas	Výpůjčky, požadavky, pokuty, uživatelé.
Acq. reports	Acquisitions subject areas	Objednávky, fondy, rozpočty, faktury.
Cataloging reports	Repository subject areas	Bibliografické/holdings/items, authority.

G. Konfigurace a pravidla

Aleph – termín	Alma – termín	Poznámka (dopad / kontext)
Tabulky ALEPH (tab16, tab31...)	Fulfillment Terms of Use + Policies + Rules	Pravidla složená z politik (loanable, due date, renewals...).
Sublibrary mapping	Libraries	Konfigurace knihoven v rámci instituce/networku.
Collections	Locations + Fulfillment Units	Lokace seskupeny do Fulfillment Units s ToU.
Patron permissions	Roles & Profiles	Role určují oprávnění v UI i API.

H. Praktické poznámky k migraci a praxi

- „Circulation“ ↔ „Fulfillment“: při interní komunikaci používejte nový termín Fulfillment, ale v materiálech pro uživatele ponechte známé výrazy (výpůjčky, rezervace).
- „Patron Status“ se již neudržuje jako kód – přemýšlejte v kategoriích „User Group“ a přiřaďte ToU podle kombinace User Group × Item policy × Location.
- Kolekce (Collections) v Alephu neodpovídají 1:1 „Collections“ v ERM; fyzické fondy jsou nyní „Locations“. Elektronické kolekce jsou v oblasti e-resources.
- Item status vs. Item policy: Item policy je primárně konfigurační klíč, viditelnost uživatelům řídí ToU a stav položky (Process type).
- Rozpočtová struktura: Plánujte hierarchii Ledger → Summary → Allocated před migrací objednávek a faktur.

I. Rychlý abecední mini-glosář

- Access Provider: Strana zajišťující přístup k e-zdrojům; nemusí být totožná s dodavatelem.

- Allocated Fund: Nejnižší fond s alokací prostředků určený k objednávkám a platbám.
- Community Zone (CZ): Sdílená znalostní báze e-zdrojů a autorit od Ex Libris.
- Fulfillment Unit: Seskupení lokací se společnými pravidly ToU.
- MMS ID: Interní identifikátor záznamu v Almě.
- Network Zone (NZ): Společná báze pro konsorcia; sdílení záznamů a konfigurací.
- Portfolio: Jednotlivý elektronický titul v rámci kolekce a služby.
- Terms of Use (ToU): Sada pravidel výpůjček/požadavků pro danou kombinaci.

Zdroje (doporučené k dalšímu studiu):

- Ex Libris: Aleph to Alma Migration Guide (Implementation & Migration).
- Harvard LTS: Alma Glossary with Crosswalks.
- SUNY: How does Aleph terminology translate to Alma? (FAQ).
- ULiège (IGeLU 2015): From Aleph to Alma: Fulfillment – main differences.
- UGA Libraries: Alma/Primo Glossary of Terms.